



ayşe çavdar

aysec@merkezdergi.com.tr

## Merhamet mi, hem de İstanbul'da! Şaka mı bu?

“Roman” kategorisinde yayımlanan kitabı İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nda Murat Gülsoy, karakterlerine kendilerini ifade etmeleri için bir imkân sağlıyor. Suyun küçüğe sözün büyüğe düştüğü bir varoluş evreninde birisinin size kendinizi anlatmak için olanak sunması elbette şaşırtıcı...

**E**ski bir arkadaşınız, kuzeniniz, öğrenciniz ya da uzaktan tanıdığınız biri diyor ki: Sana haftanın her günü için bir resim göndereceğim, sen de ona bakıp aklına gelenleri “otomatik” olarak yazacak ve bana vereceksin. Başka söz ya da herhangi bir açıklama yok. Oyun gibi, şaka gibi bir şey. Pekâlâ diyorsunuz. Yedi gün boyunca birkaç saatinizi veriyorsunuz önce o resme bakmaya, sonra yazmaya. Yazarken oyunun derinliğinin farkına varıyorsunuz. Sizden konuşmanız değil, yazmanız isteniyor ve bu eylem kaçınılmaz olarak kendinizle hemhal olma eylemine dönüşüyor.

Tıklımsınız küçücük hayatlarınıza, öyle ya da böyle bir evliliğiniz, çocuklarınız, işiniz, geçmişiniz, söze dökmedikleriniz, konuşmadıklarınız, sakladıklarınız var. Kimse sizden masumiyetinizi kanıtlamanızı ya da itirafta bulunmanızı beklemiyor. Ama yine de hakkında yazdığınız şey resim değil sizsiniz. Küçücük yaşamınızdan çıkıp, kendinize başkalarının ve hatta içinizdeki diğer ben'lerinizi gözleriyle bakıyorsunuz... Yazmak

sizi özgürleştiriyor.

Murat Gülsoy'un “roman” kategorisinde yayımlanan son kitabı İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, kendisine yazma olanağı sunulan yedi kişinin, yedi gün boyunca bakıp yazmaları istenen resimler üzerinden kendi gerçekliklerini nasıl dönüştürdüklerine tanık olmanızı sağlayan olağanüstü incelikte bir metinler bütünü. “Proje bir yazar” Marx Ernst'ün Bir Merhamet Haftası adlı kitabından yedi resim gönderiyor Ali, Yağmur, Halil, Deniz, Ayşe, Akın ve Erol'a. Bu insanların tek bir ortak özellikleri var: Bu çağda yaşayan pek çok insan gibi “olması gereken”ler üzerinden kurgulanmış hayatlarına sıkıştırılmış olmaları. Tabii ki hepsinin bir zamanlar bu kurgudan kaçmak için fırsatları olmuş. Suçlar işlemişler, aşık olmuşlar, kaçmışlar, kovalanmışlar... Ama kendi hakikatlerine doğru yol almalarını sağlayacak deneyimleri belleklerinde bir

yere sıkıştırıp hapsedmişler sonunda. Çünkü o deneyimler “olması gereken”den farklıymış.

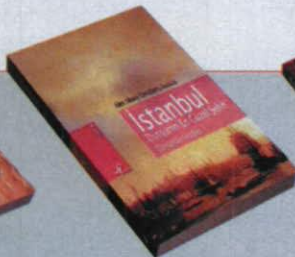
Bu farklılık yüzünden, karakterler ellerine sırf kendileri olmak için bir fırsat geçtiğinde olması gerektiği gibi sürdürdükleri yaşamlarını sorgulamaya ve olması gerekenden bir sapma olan deneyimlerine, fantazilerine dönmeye başlıyorlar. Yazarla farklı düzlemlerde ilişkileri ve kısa ya da uzun ortak geçmişleri bulunan karakterlerin gösterdikleri bu eğilimin ve bu kitabın gerçek anlamda bir roman olmayışının sebebi Murat Gülsoy'un yazmak eylemini hayatın içinde konumlandığı yer ve ona attığı

değer. Bir romanda olması gereken pek çok şeyden yoksun bu kitap, yani başlı başına bir sapma. Çünkü hikâyelerin gişatından da anlaşılacağı üzere Murat Gülsoy, yazmak eylemini bir sanatsal ifade biçimi olmanın ötesine taşıyarak onu profesyonellerin tekelinde bir meta ol-

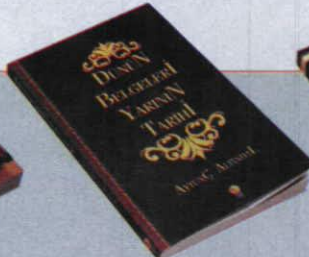
MURAT GÜLSOY  
İSTANBUL'DA  
BİR MERHAME  
T HAFTASI



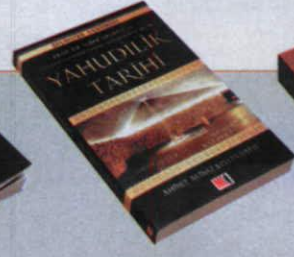
Ben 50 Yaşındayım,  
Oğlum 59,  
Stella M. Trevez,  
Remzi Kitabevi, 214 syf.



İstanbul Dünyanın En  
Güzel Şehri,  
Theophile Gautier,  
Profil Yay., 333 syf.



Dünün Belgeleri  
Yarının Tarihi,  
Aytunç Altındal,  
Destek Yay., 199 syf.



Yahudilik Tarihi,  
Ahmet Almaz & Pelin Batu,  
Nokta Kitap,  
302 syf.



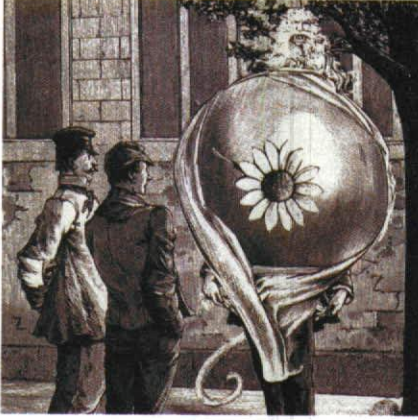
Diplomasi,  
Temel İskit,  
İst. Bilgi Üniv. Yay.,  
578 syf.





maktan çıkarıp bir yaşam alanı olarak yeniden konumlandırıyor. Bu haliyle yazmak hayati bir reflekse, kendini gerçekleştirmeye serüvenine, bir vicdani hesaplasmaya, ekmek gibi su gibi vazgeçilmez bir besine dönüşüyor. Gülsoy'un önerdiği değerle yazmak, bir sanatsal ifade biçimi olarak eylemi gerçekleştirenin kendini onaylama ve bu onayı yaygınlaştırma aracı olmaktan çıkıp, yazanın kendisiyle konuştuğu içsel bir mekâna dönüşüyor. "Projeci yazar"la, kendileriyle, geçmişleriyle, kurabildikleri yaşamla hayal ettikleri yaşam arasındaki mesafeyle, içinde yaşadıkları coğrafyanın tarihsel bağlamıyla yüzleşen her bir karakter, bir yandan da kendisi hakkında düşünmek için bir fırsat olarak değerlendiriyor bu deneyimi.

Dramatik olansa şu: Tüm karakterler kendilerini ifade etmeleri için böylesi bir imkân sağlanmış olması karşısında şaşkınlığa düşüyor. Dürüst olmalarını sağla-



yan da şaşkınlık. Türkiye'de yaşadığımız siyasal ve toplumsal deneyimler, bu deneyimler karşısında budanan ya da azdırılan taraflarımız göz önünde bulundurulduğunda bu şaşkınlığa bir anlam vermek de kolaylaşıyor. 29 Nisan'da Çağlayan'da ve 1 Mayıs'ta Taksim'de olanlar bu şaşkınlığın ironik gerekçeleri gibiydi. Kimin, hangi sözü, hangi bağlamda, ne için söyleyeceği konusunda teamüllerin göz yaşartacak kadar katı ve demokrasi geleneğinin bu denli kırık dökük olduğu, suyun küçüğe sözün büyüğe düştüğü bir varoluş evreninde birisinin size kendinizi anlatmak için olanak sunması elbette şaşırtıcı. Böylesi bir olanak kaskatı yalnızlığınıza küçük bir mola vermenizi, dahası bu tür molalar vermenin mümkün olduğunu hatırlatacaktır. Tam da bu yüzden yazma eyleminin, kendi öykünüzden duyduğunuz hayal kırıklığını teşhis etmek ve yazarak onu bir nebze de olsa yatıştırmak için kullanabileceğiniz bir ilaca,



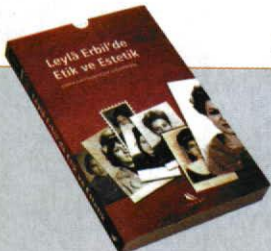
**Ernst'un yedi resminden dördü ve bir başka "projeci yazar" Murat Gülsoy...**



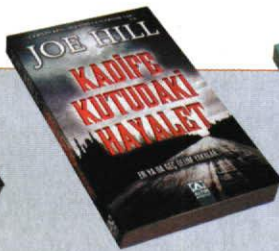
içinde kendinizi tedavi edebileceğiniz bir hastane/otel odasına dönüşmesi kaçınılmaz. Karakterlerden biri olan Erol şöyle ifade ediyor kendini: "Bu sadece bir yazma süreci olmadı benim için. Hem aklımda şekillenen hikâyeyi yazmaya çalıştım, hem de diğerlerinin ve senin neler düşündüğünü hayal ettim. Aslında şu anda içimden geçen ne, biliyor musun? O altı kişinin yazdıklarını bana versen, o altı kişi benim otelimde yaşayan karakterler haline gelse..."

Murat Gülsoy, içinde yaşadığımız evrenin genişletiliyormuş gibi yapılırken aslında alabildiğine ve acımasızca daraltıldığı bir dünyada, yazmak eylemini araçsallaştırıp bir yaşam alanı haline getirerek kendimize nefes aldrabileceğimizi hatırlatıyor. Bugüne kadar hep "Konuşabilen herkes öyle ya da böyle yazar" diyordum. Gülsoy'un roman olmayan romanını okuduktan sonra konuşamayanın da yazabileceğine kanaat getirdim. Tabii ki bir gösteri biçimi olarak yazmaktan değil, bir eylem, gerekirse bir protesto, bir nefes alma, bir yaşama alanı olarak yazmaktan söz ediyorum. İstanbul'da Bir Merhamet Haftası

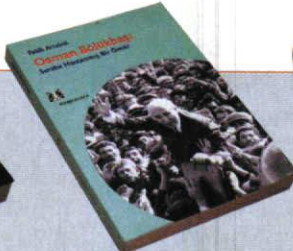
**Murat Gülsoy, Can Yayınları, 264 syf.**



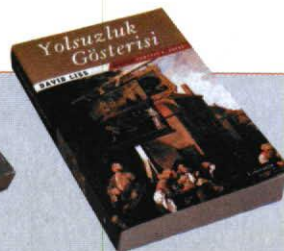
Leylâ Erbil'de Etik ve Estetik,  
Haz: Sûha Oğuzertem,  
Kanat Yay.,  
294 syf.



Kadife Kutudaki Hayalet,  
Joe Hill,  
Altın Kitaplar,  
349 syf.



Osman Bölükbaşı, Seraba  
Harcanmış Bir Ömür,  
Fatih Artvinli,  
Kitap Yay., 251 syf.



Yolsuzluk Gösterisi,  
David Liss,  
Literatür Yay.,  
429 syf.



Genç,  
Fazıl Hüsnü Dağlarca,  
YKY,  
125 syf.